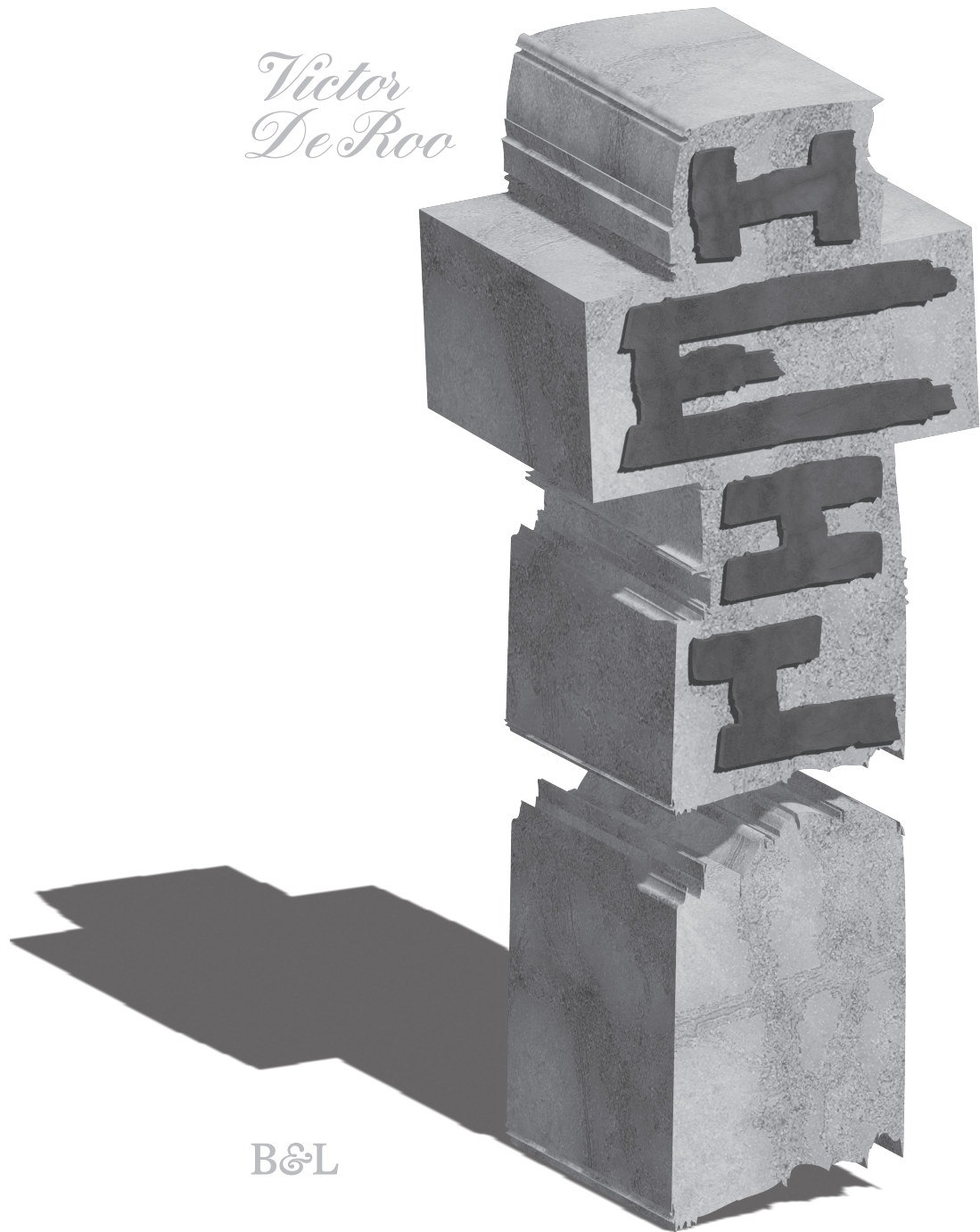

Heil

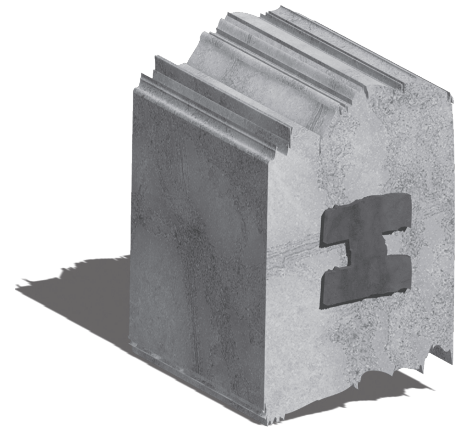
*Victor
De Roo*

B&L

In memoriam Abdullah 'frite'

*Dit is een werk van fictie.
Elke gelijkenis met echte personen, levend of dood,
of met werkelijke gebeurtenissen is puur toevallig.*

De gordijnen van mijn slaapkamer stonden halfopen, buiten weerklonk het gebrom van de vroege avondspits. Nadat ik mijn laatste postronde van de week in recordtempo had afgerond, was ik met kleren aan in slaap gevallen. De race tegen de klok was slopend, maar nog één klacht over een te laat geleverd kerstcadeau en het was einde verhaal bij de Schaarbeekse post.

De uitgelopen siësta had me weinig deugd gedaan, mijn onrustige dromen hadden weer echter aangevoeld dan de realiteit. Een onopgeloste ruzie met mijn vader en een uitbrander van mijn ploegbaas zinderden na: ‘Begrijpt ge waarom dit onaanvaardbaar is?’ bleef die laatste herhalen, nadat ik op klaarlichte dag was betrapt op het wegmoffelen van reclamefolders in de vuilbak van een bushalte. Ik zag het als een teken aan de wand en schreef het interimbureau aan: *Jullie kunnen iemand anders zoeken voor dat hondenwerk bij de post. De groeten, Lazaar Vanderschrick*

Het zou mijn derde baantje van het jaar zijn dat ik opgaf. De schaamte voorbij deed ik niet meer de moeite een nieuw excuus te verzinnen. Na een geveinsde hernia bij de bagageafhandeling op de luchthaven en een seizoensgebonden depressie bij de milieudienst, zou dat weinig geloofwaardig zijn geweest. Het bericht bleef openstaan en ik legde me op mijn rug, staarde zo lang naar het plafond dat mijn ogen ervan prikten. Mijn slapen bonsden, alsof de kater met een vertraging begon in te werken.

‘Ik ga niet te lang blijven plakken!’ had ik nochtans plechtig aangekondigd, toen ik de avond ervoor La Parenthèse was binnengestapt. Ik had het mijn moeder beloofd, omdat ze schrik had dat ik me weer zou laten gaan tijdens de kerstperiode. Tevergeefs, een cafébezoek met nonkel Denys draaide stevast uit op een bonte avond. ‘*Que du bonheur,*’ herhaalde die bij elke verse pint, want sinds zijn jongste broer zelfmoord had gepleegd, zaten er hem slechts twee dingen op: werken als een paard en zo hard mogelijk genieten, al de rest moest wijken.

Dat weekend zou het tien jaar geleden zijn dat mijn vader, oprichter van het Vlaams Realisme en trots van de familie, het tijdelijke inruilde voor het eeuwige. De eerste jaren na zijn dood had ik koortsachtig gezocht naar antwoorden, maar met de tijd besepte ik dat geen therapeut of zelfhulpboek me zou helpen. Nonkel Denys’ work-hard-play-hard-mentaliteit bracht me ook geen heil, en mijn vaders autoritaire raad had me bij leven nooit vooruitgeholpen, laat staan na zijn dood.

‘Nog een zinloze kutbaan en ik trap het af naar het buitenland,’ had ik gezegd na de zoveelste laatste pint van de avond, waarop nonkel Denys mopperde dat ik meer en meer gelijk ‘rode Mark’ begon te klinken. Nonkel Mark was de middelste van de drie gebroeders Vanderschrick en was twee decennia geleden voorgoed vertrokken uit de Brabantwijk, waar de oud-koloniale familie van mijn grootmoeder een drankencentrale openhield. Nonkel Marks vertrek was grotendeels gemotiveerd door de slechte relatie met mijn grootvader, een

oostfronter die het als zijn christelijke plicht had gezien ten strijde te trekken tegen de bolsjewieken. Ik was te jong om me nonkel Marks afscheid te herinneren, maar in mijn verbeelding had hij iets gezegd als ‘mijn deur zal altijd voor u openstaan’. Nonkel Denys, de enige broer die in het familiebedrijf was gestapt, bestempelde het als ‘*couilles*’, omdat ‘de verrader’ sinds zijn studies op ons zou hebben neergekeken. Mijn moeder bevestigde dat: ‘Al wat hem verbond aan ons familieverleden moest eraan geloven,’ had ze eens verteld in een zeldzaam moeder-zoongesprek. (Als klinisch psychiater klopte ze lange uren en was ze zelden aanwezig.) Met de jaren zou hij radicaler zijn geworden en belandde hij zelfs achter de tralies op verdenking van extreemlinkse terreur.

Lang verhaal kort, nonkel Mark was een taboe-onderwerp. Elke kans die ik kreeg om het over hem te hebben, greep ik dan ook met beide handen aan. ‘Ik wil hem spreken,’ zei ik vastberaden, waarop nonkel Denys even vastberaden zijn hoofd schudde. Hij zei dat mijn vader zich zou omdraaien in zijn graf en dat ik beter een voorbeeld aan hem zou nemen, in plaats van te ‘tjingteltjangelen’ en een lang gezicht te trekken.

Ik sloeg gefrustreerd op het toogblad en hield aan. Marraine, die zoals gewoonlijk de lieve vrede bewaarde van achter de toog, berispte me streng, wijzend met haar smeulende cigarillo. Nonkel Denys bleef zijn hoofd schudden en gaf het signaal voor een nieuw rondje. Ik weigerde en hij verloor zijn geduld: ‘Zo hebben we u niet opgevoed, hè! De laatste keer dat een

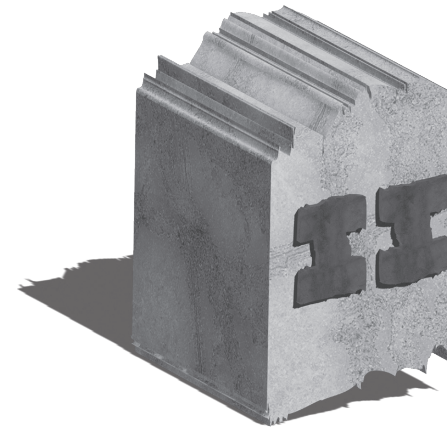
Vanderschrick een pint weigerde, was binst den oorlog, omdat er godverdomme meer water in het bier zat dan mout!’

Marraine riep ons dan beiden tot de orde en trad op als bemiddelaarster: ‘De jongen heeft gelijk, Denys. Als hij echt wil zien wat uw broer uitspookt, moet hij het zelf maar weten.’ En omdat Marraine altijd het laatste woord had, hielden we ons beiden koest.

‘Denys?’ drong Marraine aan, waarop mijn nonkel aan het praten ging. Hij zei niet te weten waar nonkel Mark zich precies verschanste, maar van een klant te hebben gehoord dat hij een clandestien hostel zou uitbaten rond Charleroi.

Tevreden sprong ik recht en gaf mijn nonkel een knuffel. ‘t Is al goed,’ zei hij, ‘ge zult hem toch niet vinden.’ Ik dacht daar anders over en we dronken samen ons glas leeg alsof de discussie nooit had plaatsgevonden.

‘Pas toch maar op,’ had Marraine me nog gewaarschuwd toen we het café afsloten. Het Pays Noir zou niet deugen volgens haar: een links bastion met afgedankte kroegen die al generaties lang draaien op de ziekenkas.

We zijn niet geschikt voor iedereen. Als ge carrelage in uw woonkamer hebt, u verwacht aan een hotel, luxe wilt voor twintig ballen, bedankt om dan niet te reserveren, las ik na een tijd scrollen in de verblijfsbeschrijving van gastheer Mark. Achter zijn naam glinsterde één van de vijf sterren. Ik lag nog steeds met hoofdpijn in bed, laptop boven de lakens, terwijl mijn ogen over kille vertrekken gleden in een heringericht fabriekspand. Op het dak stond een opgemaakt dinertafeltje met zicht op een geruïneerde voorstad. *Vue romantique sur Marchienne-Au-Pont*, stond er onder de foto geschreven. Ik waagde mijn kans en reserveerde een kamer, consulteerde de vertrektijden, vulde een postzak met reisspullen en snelde me naar het Noordstation. Mijn trein had vertraging dus ik was gedoemd te wachten in de vrieskou. Gelukkig scheen de namiddagzon op het uiteinde van het perron en had ik mijn grootmoeders paternoster om de tijd te doden.

Aan de overkant van het spoor verscheen een blond gezin van vier, allen met dezelfde gele winterjas, net voordat hun trein naar Oostende aankwam. Met een wrang gevoel dacht ik terug aan mijn laatste bezoek aan de badplaats: een casinoavond met mijn ex. Sinds onze breuk wilde ze me liever dood dan levend. *Ge zijt een vuile narcist die niet weet wat hij wil*, had ze in een van haar laatste berichten geschreven. Haar woorden waren als een mantra door mijn hoofd blijven weerklinken en ik kwam er maar niet aan uit of ze gelijk had of niet.

Mijn trein verscheen in de bocht en ik liep haastig terug naar het midden van het perron. De wagons zagen er niet uit,

de weinige stukjes raam die niet waren overspotten met graffiti, zagen donkerbruin door aangekoekte modder en stof. De wienelen krijsten toen ze tot stilstand kwamen. De conducteur had een warrige baard en droeg een aangedampde bril, waar hij volgens mij even weinig door zag als de passagiers door de ramen. Hij floot voor vertrek en de deuren sloten zich achter me.

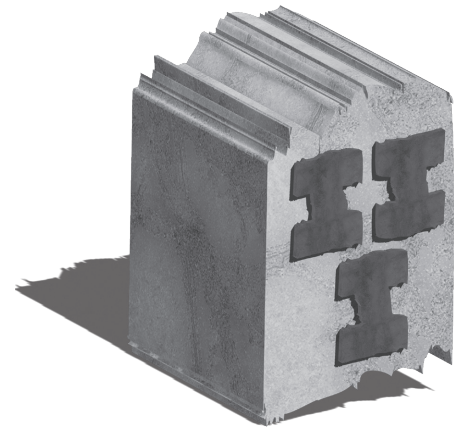
Ik zette me aan een raam dat was overspotten met rode strepen. Mijn sjaal en jas verdwenen in de postzak, waarna ik de coupé aandachtig in me opnam. Er zat een vijftal andere mensen, elk in de ban van wat er op hun telefoonscherm gebeurde. Twee jongens naast me hadden hun geluid ongestoord laten aanstaan: een filmpje ging over de comeback van een Frans rappersduo, in een volgende video klonken gewerschoten en creperende kinderen in de Gazastrook.

‘Hallo, *maman*?’ zei een vrouw achter hen met luide basstem. Ze had iets weg van een agente in burger, met haar zwarte pet en blonde paardenstaart. ‘Nee, ik heb deze ochtend geen eten gegeven aan Charlie,’ verzekerde ze haar moeder. Onduidelijk of ze het had over een hond, kat of kind. ‘Hoezo, hij wil niet eten?’ vervolgde ze bezorgd.

Ook de telefoon van een ineengedoken heertje voor me ging af. Op een scherpe fluistertoon vertelde hij zijn ‘*chérie*’ onderweg te zijn naar een schaaktoernooi in Vorst, terwijl onze trein daar helemaal geen halt hield.

Enkele rijen achter me begon een derde telefoongesprek tussen een angstig meisje en de politie. ‘Ze hebben mijn porte-

feuille gestolen in de *Rue de Brabant*,’ zei ze met trillende stem. Het heertje voor me was ondertussen in contact met zijn tweede *chérie* en liet haar weten over drie kwartier in La Louvière aan te komen.

Charleroi's eerste indruk bevestigde Marraines onheilspellende woorden: roestige pijpleidingen die de ene gesloten fabriek met de andere verbonden, loodsen met ingeslagen ruiten waardoor volgroeide bomen zochten naar licht. Schoorstenen in alle maten en asfaltwegen die zo afgereden waren dat de onderliggende kasseien weer de kop opstaken.

De zon was zo goed als onder toen ik met een plofje op het perron neerkwam. De lucht kleurde rood, afgewisseld met donkergrijze tinten van wolken en rookpluimen. Ik was de enige van mijn coupé die in Marchienne-au-Pont afstapte, stipelde mijn weg uit naar het hostel en trok mijn handschoenen aan. Volgens de kaart moest ik tot aan de steenweg en dan de spoorwegbrug onder, waarna het een kilometer stappen was tot aan mijn bestemming.

Aan de ingang van het gesloten stationnetje stonden enkele gestrande reizigers onrustig naar het vertrekbord te staren. Veel treinen reden niet of onregelmatig door werkzaamheden aan het spoor. Ik stapte zijwaarts voorbij en kon nog net een gehurkte vrouw ontwijken. Ze was helemaal in het zwart geslui-erd en het leek alsof ze wilde snauwen: trap het af, we dulden hier geen pottenkijkers. Ik excuseerde me en haastte me verder.

Ondanks het kleurenspeel aan de hemel, lag de steenweg er troosteloos bij: twee lange stroken afgeleefde arbeiderswoninkjes, waarvan enkele waren omgevormd tot dagwinkel, snackbar en gokkantoor. Tussen een drukbezochte apotheek en een Turkse moskee wat verder, wrong zich een doods kloostertje.

Ouvert à tout le monde las ik op een aangeplakt A4'tje, een ander blad kondigde een *soirée années 80* aan. De hele rij gebouwtjes ging gebukt onder de schaduw van een betonnen brug.

'*C'est en regardant ma tombe que je me rends compte,*' zong ik om de sfeer erin te houden. '*Que je n'ai pas honte ; De m'enfuir d'ici ; Loin du Christ ; Auprès des vices ; Au gré de mes caprices...*' Ik schreef de tekst na een avond in La Parenthèse en ze leek wel voorbestemd gezongen te worden in dat tranendal. '*Comment trouver la paix?*' vervolgde ik vragend. '*S'il n'y a pas de guerre ; Au moins pas dans ma sphère ; Où je suis seul...*'

Niet veel later stond ik voor het gebouw van nonkel Marks zoekertje. Vijf verdiepingen opgetrokken uit stalen balken, met spiegelramen waarop het laatste hemellicht weerkaatste. Omdat er op het eerste gezicht geen voordeur was, belde ik het telefoonnummer in de reservatiebevestiging en keek gespannen van links naar rechts.

'Wie is het?' vroeg een man aan de andere kant van de lijn.

'Lazaar, ik heb een kamer gereserveerd voor vannacht.'

'Wat is dat voor een naam?' vroeg de man ongevraagd, waarna het even stil bleef. 'Luister, ik was niet op de hoogte van uw reservatie. Zeg mij niet dat ge er al zijt?'

'Ik vrees van wel: Rue de la Providence 413.'

Opnieuw een stilte, waarna de man me uitlegde er pas over een half uur te kunnen zijn, maar dat ik al naar de vierde verdieping kon, waar ik een zekere Mentor zou treffen. 'Zeg

hem dat Mark u toelating heeft gegeven en wacht mij op in de keuken, ik haast mij.'

'Zal ik doen,' antwoordde ik snel, 'maar waar is de ingang?'

Mijn nonkel zuchtte en vroeg of ik de witte poort zag. 'Steek uw hand erdoorheen en haal de sleutel uit het kluisje erachter, er is geen code.'

We legden af en ik volgde zijn instructies, terwijl ik me afvroeg of hij doorhad wie ik was. De poort viel met een luide klap terug in het slot en ik bevond me in een met tl-lampen verlichte gang. In het donkere deurgat aan het uiteinde knipperde kerstverlichting, opgehangen in een spelonk tussen kruisende trapleuningen. Van een huiselijke kerstsfeer was er geen sprake: de traphal voelde nog kouder aan dan buiten, centraal stond een stapel europalletten, waartegen twee gevulde vuilniszakken leunden. De muren waren bedekt met behangpapier in laminaatpatroon dat langs alle kanten loskwam, waardoor het zijn effect volledig miste. Ik ging naar boven en keek om de twee tussenverdiepen door kleine raampjes naar buiten. Een grote rookpluim boven een aangelegen fabriekspand domineerde het zicht.

Op de vierde verdieping stond ik voor twee tegenoverstaande deuren. *Chambres et salles de réunions* stond op het deurplaatje links, *Les urinoirs ne sont pas des cendriers* rechts. Ik legde mijn zak neer en ging rechts binnen, opende de deur van het toilet en ging zitten. De bril was ijskoud, wc-papier was er niet.

Achter de deur vond ik een lavabo om mijn handen te wassen, maar de watertoevoer was afgesloten.

Terug in de traphal plaatste ik mijn oor tegen de andere deur. Behalve het gedreun van de fabriek hoorde ik niets. Voorzichtig deed ik de klink naar beneden en gluurde naar binnen. Voor me lag een twintig meter lange gang met langs beide kanten een tiental gesloten deuren. Het rook er naar urine, javel en sigarettenrook. 'Is er iemand?' riep ik en ik sloop naar binnen. Geen reactie, enkel het verre gedreun van de fabriek. 'Maurice?' gokte ik, want de naam van nonkel Marks associé was me ontglipt.

Rrrrr, woef, woef! klonk achter een van de deuren halverwege de gang. Mijn armharen gingen rechtop staan en enkele tellen later sprong er een moddervette jack russell uit een kattenluik. Hij begon hondsdel tegen me te keffen en maakte daarbij kleine sprongetjes. Ik keek het beestje dreigend aan en siste 'shhhht', maar dat leek het alleen maar te verergeren. Ik stond op het punt er een stamp tegen te geven, toen de deur met het kattenluik traag openging. Een walm wierook mengde zich met het al rijke geurenpalet op de gang en een bleek gezicht met twee gigantische oogballen keek me argwanend aan. Ik zag enkel oogwit, geen irissen, nek of lichaam, deinsde achteruit totdat ik met mijn rug tegen het laminaten behangpapier stond. Zowel de hond als de fabriek leek te verstommen.

'*Kush je ti?*' klonk er uit de duistere schacht, waarin een grauw gezicht met een lange, zwarte baard zichtbaar werd.

'Pardon?' stamelde ik als een verdwaald jongetje.

De bebaarde man schudde agressief met zijn hoofd en kneep zijn ogen samen.

'Ik heb een kamer gereserveerd voor het weekend,' giste ik naar zijn vraag. 'Mark heeft gezegd dat ik naar boven mocht komen, waar een zekere Maurice mij zou ontvangen.'

'Si erdhe kētu?' vroeg de man steeds dreigender, in een taal die ik maar niet kon thuisbrengen. Als twee wilde dieren van een verschillende soort stonden we tegenover elkaar.

'*Do you speak English?*' vroeg ik ten einde raad.

'*Of course,*' antwoordde de man, alsof hij zijn hele leven niets anders had gesproken. 'Wie zijt gij?'

'Lazaar, zijt gij Maurice?'

'Neen, ze noemen mij Mentor, *who the hell is Maurice?*' vroeg hij en de dreigende toon in zijn stem ebde weg. Het spookachtige figuur bleek een verstrooide kluizenaar te zijn. Hij zei dat hij bezig was en wees me snel de keuken aan, alvorens weer te verdwijnen achter zijn naastgelegen deur. Het hondje was eindelijk gekalmeerd en volgde hem op de voet.